

Ondermijning in het buitengebied

24 november 2020

mr. Peter Goumans

Programma

Wat komt aan de orde?

- afbakening: wat is ondermijning?
- de problematiek op het platteland:
  - aantrekkingskracht buitengebied voor criminelen
  - beeld betrokkenheid boeren en tuinders
  - aanpak voor het buitengebied
- opruimen drugsafval

Ondermijning

afbakening

Drugscriminaliteit:

- illegale activiteiten gericht op de productie en handel in drugs, inclusief opslag van grondstoffen en dumping van afvalstoffen
- buiten beschouwing blijft drugsgebruik, arbeidsuitbuiting en mensenhandel

Aantrekkelijkheid buitengebied

Wat maakt het buitengebied kwetsbaar?

Agrarische sector in crisis:

- krimp veestapel:
groeiregulering melkveehouderij door stelsel van fosfaatrechten;
stikstofproblematiek;
mestbeleid
- GLB-subsidies nemen af
- marktprijzen zetten marges onder druk

- kwetsbaarheid door financiële positie
- laag vertrouwen in de overheid: handvat voor criminelen

Ondermijning

Beeld betrokkenheid boeren en tuinders

- veelal niet op locaties van actieve bedrijven
- terugtrekkende overheid op platteland veroorzaakt gebrekkige informatiepositie
- boeren en tuinders worden actief benaderd: lage meldingsbereidheid

Ondermijning

gelegenheid

- leegstaande gebouwen
(nu circa 11 miljoen m² / tot 2030 + 40 miljoen m²)
- afgelegen locaties
- niet de vitale bedrijven
- gestopte bedrijven
- laag vertrouwen in de overheid

Ondermijning

Aanpak

Hoofdpijnen:

- werken aan vertrouwen, informatiepositie overheid verbeteren
- wegnemen van leegstand
- vitaal platteland

Ondermijning

Werken aan oplossingen

Onderzoeksrapport TwynstraGudde oktober 2020 (iov Aanjaagteam Ondermijning en ZLTO):
“Weerbare boeren in een kwetsbaar buitengebied”

- structurele aanpak leegstand met nadruk op sloop;
- faciliteren in stoppen, slopen of herbestemmen;
- platform vraag en aanbod VAB
- interne samenwerking verbeteren
- combineer lopende regelingen en initiatieven
- vergroot de aanwezigheid van de overheid in het buitengebied
- grotere rol voor branche-organisaties
- stimuleer de meldingsbereidheid

Ondermijning

Opruimen drugsafval

- illegale dumping van drugsafval neemt ernstige vormen aan
- acuut ingrijpen noodzakelijk vanwege gevaar voor mens, dier en milieu
- handhavingsinstrumentarium
- kosten

Ondermijning

handhavingsinstrumentarium

twee instrumenten in Algemene wet bestuursrecht op basis van ruime beleidsvrijheid:

Artikel 5:32 lid 1 Algemene wet bestuursrecht:

- last onder bestuursdwang
- last onder dwangsom

- spoedeisend optreden
- adressant (artikel 5:24 Algemene wet bestuursrecht)
- kosten (artikel 5:25 lid 1 Algemene wet bestuursrecht)

Ondermijning

Opruimen drugsafval: handhavingsinstrumentarium

Woningwet

Artikel 1a lid 1: De eigenaar van een bouwwerk, open erf of terrein of degene die uit anderen hoofde bevoegd is tot het daaraan treffen van voorzieningen draagt er zorg voor dat als gevolg van de staat van dat bouwwerk, open erf of terrein geen gevaar voor de gezondheid of veiligheid ontstaat dan wel voortduurt.

Ondermijning

Opruimen drugsafval: handhavingsinstrumentarium

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht

Artikel 2.1 lid 1 onderdeel c:

Het is verboden zonder omgevingsvergunning een project uit te voeren, voor zover dat geheel of gedeeltelijk bestaat uit:

c. het gebruiken van gronden of bouwwerken in strijd met een bestemmingsplan, een beheersverordening, een exploitatieplan, de regels gesteld krachtens [artikel 4.1, derde lid](#), of [4.3, derde lid, van de Wet ruimtelijke ordening](#) of een voorbereidingsbesluit voor zover toepassing is gegeven aan [artikel 3.7, vierde lid, tweede volzin, van die wet](#),

Ondermijning

Opruimen drugsafval: handhavingsinstrumentarium

Wet milieubeheer

Artikel 1.1a

Lid 1: *Een ieder neemt voldoende zorg voor het milieu in acht.*

Lid 2: *De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor het milieu kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden geveerd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden geveerd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.*

Ondermijning

rechtspraak

ABRvS 27 februari 2019 (ECLI:NL:RVS:2019622): herhaalde dump drugsafval in omheind weiland

1. Geen terrein als bedoeld in artikel 1a lid 1 Woningwet
2. Geen overtreding bestemmingsplan (artikel 2.1 lid 1 onder c Wabo), omdat geen sprake was van wetenschap van dumping
3. Zorgplicht artikel 1.1a lid 1 en 2 Wm houdt niet de plicht in dumpen actief te voorkomen. Wetenschap wel relevant. Overtreding niet ondenkbaar.

Ondermijning

Wet bodembescherming

Artikel 13: Ieder die op of in de bodem handelingen verricht als bedoeld in de [artikelen 6 tot en met 11](#) en die weet of redelijkerwijs had kunnen vermoeden dat door die handelingen de bodem kan worden verontreinigd of aangetast, is verplicht alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd, teneinde die verontreiniging of aantasting te voorkomen, dan wel indien die verontreiniging of aantasting zich voordoet, de verontreiniging of de aantasting en de directe gevolgen daarvan te beperken en zoveel mogelijk ongedaan te maken. Indien de verontreiniging of aantasting het gevolg is van een ongewoon voorval, worden de maatregelen onverwijld genomen.

ABRvS 6 mei 2015 ECLI:NL:RVS:2015:1458 zorgplicht niet van toepassing als grondeigenaar niet betrokken was bij dumping, ongeacht wetenschap, namelijk geen handeling.

Ondermijning in het buitengebied

Wet bodembescherming

ABRvS 26 juni 2019 ECLI:NL:RVS:2019:2005

Toerekenen van niet-handelen op grond van aanvaarden van een aanmerkelijke kans op overtreding

- Bij drugsdumpingen buiten invloedssfeer onredelijk?
- Controleplicht?

- Voorzieningenrechter ABRvS 10 augustus 2020 ECLI:NL:RVS:2020:1897: zorgplicht ook voor iemand die niet zelf bodemverontreinigende handelingen heeft verricht, maar die wel aan hem kunnen worden toegerekend omdat deze bijvoorbeeld voor hem, ten behoeve van hem of onder zijn verantwoordelijkheid zijn verricht.

Ondermijning in het buitengebied

Openingen

1. Zorgplicht Wm: reguliere last onder bestuursdwang met begunstigingstermijn (om onbekendheidsproblematiek weg te nemen)
2. Woningwet: bebouwd terrein
3. Wet bodembescherming: aanvaarden aanmerkelijke kans op overtreding door niet-handelen (of is stilzitten geen handeling?)

Subsidieregeling opruimen drugsafval

Contact

Peter Goumans

024 – 382 83 77

p.goumans@hekkelman.nl